

Provincie Utrecht
Tav Ruurd Jonge Poerink
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Datum: 26 september 2011

Ons kenmerk: JvM2011/067

Onderwerp: Voorontwerp Provinciale
Ruimtelijke Structuurvisie

Geachte heer Jonge Poerink

De agrarische natuurverenigingen in Utrecht willen met deze brief reageren op het voorontwerp Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie.

Algemeen

In deze structuurvisie willen wij als agrarische natuurverenigingen enerzijds de ruimte krijgen voor bedrijfsontwikkelingen op het gebied van agrarisch natuurbeheer, particulier natuurbeheer, verbreding en "particulier recreatiebeheer" en anderzijds geen belemmeringen ondervinden van ruimtelijke claims op de agrarische bedrijfsontwikkeling. De dilemma's die dat met zich meebrengt, willen wij u meegeven en hiervoor geven wij ook oplossingsrichtingen aan.

Onderlinge afstemming thema's

Onze algemene indruk is dat er te weinig onderlinge afstemming is tussen de verschillende thema's. Zo vallen de weidevogelkerngebieden grotendeels samen met de landbouwkerngebieden. Schaalvergroting in de landbouw zal in de praktijk echter slecht samengaan met weidevogelbeheer en andersom. Waar het een wordt bevorderd, zal het ander worden afgeremd. Wij vragen de provincie instrumenten aan te reiken om weidevogelbeheer zowel economisch als ecologisch inpasbaar te krijgen in een (grootschalige) landbouwbedrijfsvoering of agrarisch natuurbeheer als verdienmodel in te passen in een extensievere landbouwbedrijfsvoering. Hier wil onze koepelorganisatie Veelzijdig Boerenland graag over meedenken.

Een andere contradictie is die van recreatie en weidevogelbeheer. Een voorbeeld hiervan is het gebied Amersfoortseweg en Zevenhuizen in Eemland. Deze verbindingzone voor natuur ligt middenin een geleidingszone voor recreatie. Wij vragen de provincie duidelijke keuzes te maken in de hoofdfunctie van een gebied en daar waar het natuurdoeltype gebaat is bij rust geen recreatie toe te staan.

Wij spreken onze zorg uit over de aantrekkingskracht op ganzen als gevolg van vernatting van natuurgebieden en/of het creëren van waterberging. Zoals u weet baren de grote aantallen ganzen in onze provincie ons grote zorgen en veroorzaken zij veel schade aan de landbouwgewassen. Wij vragen de provincie dan ook goed de locaties voor dergelijke

...../2

projecten af te stemmen op de gewenste landbouwontwikkelingen in aangrenzende gebieden en oplossingen voor overlast goed te borgen in het Faunabeheerplan.

Rol ANV's

In diverse hoofdstukken zien wij kansen voor agrarische natuurverenigingen als gebiedspartij. Veel agrariërs die zich bezighouden met agrarisch of particulier natuurbeheer en/of verbredingsactiviteiten zijn aangesloten bij agrarische natuurverenigingen. De anv's zien bijvoorbeeld kansen in het coördineren van maatregelen op het gebied van klimaat en energie (-besparing en -productie op agrarische bedrijven; p. 22). Ook zien zij kansen om verbredingsactiviteiten en openbare recreatievoorzieningen in de stadsranden te realiseren samen met hun leden (p. 61 en 69). Daarom willen de anv's ook als gebiedspartij betrokken worden bij de integrale visievorming in de gebieden (p. 62). ANV's kunnen een rol vervullen bij ontwikkeling van Nieuwe Natuur (p. 66) en bij de invulling van de Groene Contour (p. 67). Wij willen deze deze rol nadrukkelijker zichtbaar zien in de PRS.

Wij willen de provincie dan ook vragen om de anv's nadrukkelijk als gebiedspartij in gebiedsontwikkelingsprocessen te betrekken.

Hierna gaan we wat dieper in op de hoofdstukken Natuur, Landbouw en Recreatie.

Hoofdstuk 6.3 Natuur

Weidevogelkerngebieden

Op de kaart natuur zijn weidevogelkerngebieden aangegeven. De Weidevogelvisie is echter nog in ontwikkeling. De ANV's hebben in gesprekken met de provincie aangegeven dat wij bij de invulling en de uitwerking van de weidevogelvisie betrokken willen worden. Wij hebben tevens aangegeven dat de provincie de lokale kennis van de anv's kan gebruiken bij het bepalen van weidevogelkerngebieden. Dat is tot op heden niet gebeurd. Wij zijn het dan ook niet eens met de kaart natuur waarop weidevogelkerngebieden zijn aangegeven zonder dat daar de ANV's daarover zijn geraadpleegd.

Wij stellen het volgende voor:

- de provincie heeft nooit gebiedsdekkende tellingen uitgevoerd voor weidevogels, dus gebruik de lokale kennis van de anv's wat betreft het voorkomen van weidevogels, het draagvlak bij de boeren en inpasbaarheid in bedrijfsvoering. Anders gezegd: het kaartbeeld van weidevogelgebieden afstemmen op ecologische en economische haalbaarheid en in overleg met de lokale anv;
- aangezien de PRS een meerjarige visie is, die bovendien pas in 2015 ingaat, kan er nog veel veranderen in de huidige verspreiding van de weidevogelpopulaties. Om weidevogel(kern)gebieden flexibel en actueel te houden, stellen wij voor dat deze begrenzingen worden aangegeven op het moment dat het relevant is, nl. na afloop van de eerste contractperiode van het collectieve weidevogelbeheer in het daartoe bedoelde beleidsinstrument: het natuurbeheerplan. Daarna kan voor iedere volgende contractperiode het natuurbeheerplan worden aangepast aan het werkelijk voorkomen van weidevogels. In het PRS kan daartoe een verwijzing naar het NBP en de weidevogelvisie worden opgenomen met de opmerking dat de kaders voor het weidevogelbeleid daarin worden uitgewerkt onafhankelijk van de PRS
- Ten derde zal de provincie aanwijzing van weidevogelgebieden moeten onderbouwen met tellingen. Wij stellen dan ook een gebiedsdekkende telling voor in 2012 of 2013.
- De basis voor het natuurbeleid moet het natuurbeheerplan zijn. Hoe meer planologisch wordt vastgelegd in de PRS, hoe meer beperkingen er komen voor de landbouwkundige bedrijfsvoering. Dat betekent verlies van draagvlak bij agrariërs. Daarmee is uiteindelijk de deelnamebereidheid voor agrarisch natuurbeheer niet geborgd. Wij stellen voor dat er in de PRS beter gekeken wordt naar planologische schaduwwerking voor de landbouw,
- De bescherming van (potentieel) goede weidevogelgebieden en de borging van openheid vindt plaats in de bescherming van de landschappen. Wij willen met nadruk verzoeken om expliciet aandacht te vragen bij de gemeenten voor de bescherming

.../3

- van deze open landschappen zodat zij tijdens het broedseizoen (maart t/m juni) geen vergunningen verlenen voor versturende activiteiten zoals ballonvaart, (model)-vliegtuigjes, trekkertrekwedstrijden, tentfeesten en motor- of autocrosses.
- Daarop aansluitend vragen wij de provincie de rust in stiltegebieden te handhaven, zeker waar dat weidevogelrijke gebieden betreft.
 - De begrenzingen van weidevogelkerngebieden moeten ook niet worden overgenomen in bestemmingsplannen. De subsidieregelingen voor weidevogelbeheer staan onder druk, de vergoedingen worden momenteel bevroren, en er is geen enkele zekerheid over financiële vergoedingen voor de toekomst, laat staan voor 2025. Als er geen zekerheid is over budget voor weidevogelbeheer, dan dient er ook geen planologische vastlegging te zijn en dus ook geen planologische schaduwwerking.

Groene contour

Op de kaart Natuur is het object groene contour aangegeven. In deze gebieden kan op vrijwillige basis natuur worden gerealiseerd. Omzetting van agrarische gebruik naar natuur is hier mogelijk. Daar zien wij als ANV's ook kansen voor particulier natuurbeheer. Het wordt echter in het voorontwerp PRS niet duidelijk hoe wordt geborgd dat bij omvorming van gedeelten van deze gebieden naar natuur, geen beperkingen ontstaan voor aangrenzende agrarische bedrijven. Indien deze omgevormde gebieden onder het regime van de EHS gaan vallen, zal de animo voor omvorming beperkt zijn in verband met draagvlak bij de aanliggende agrarische bedrijven. Wij stellen voor dat, zolang niet het gehele gebied is omgevormd, aanliggende agrarische gronden geen beperkingen ondervinden van de omgevormde natuur. Goed agrarisch natuurbeheer zou binnen de groene contour moeten worden bevorderd. Dat kan veel natuurwaarde opleveren, en hiermee kan de agrarische sector extra inkomsten genereren.

Natuur buiten EHS

Op de kaart Natuur is ook een object Natuur buiten EHS aangegeven. Het is ons onduidelijk wat de status van deze natuur is. Op basis waarvan is deze natuur aangegeven op de kaart, om welke natuurwaarden gaat het en welke bescherming gaat daar plaatsvinden? Zijn dat gebieden waar agrarisch natuurbeheer mogelijk zal zijn? Zoals eerder aangegeven vinden wij dat dergelijke aanwijzingen in de natuurbeheerplan thuishoort en niet in de PRS. Een van de groene vlekken op kaart als Natuur buiten EHS is polder Rijnenburg, een beoogde bouwlocatie. Wij zetten dus grote vraagtekens bij deze aanduidingen.

Hoofdstuk 6.4 landbouw

Uit de kaart landbouw en de beschrijving in hst 6.4 blijkt onvoldoende wat de verschillen zijn tussen landbouwgebied en landbouwkerngebied. Daar waar overlap is met andere doelen, zal afstemming tussen de verschillende thema's moeten plaatsvinden.

Wij zien als ANV's kansen voor verbreding in de stadranden en geleidingszone en zouden als gebiedspartij dan ook graag nadrukkelijk betrokken willen worden bij de ontwikkeling van deze gebieden. Ook wat betreft recreatief medegebruik of "particulier recreatiebeheer" zien wij mogelijkheden. Bij Particulier Recreatiebeheer kunnen ondernemers een rol spelen in het aanbieden van (publieke) recreatievoorzieningen, waardoor deze goedkoper gerealiseerd kunnen worden.

Hoofdstuk 6.5 Recreatie

In de realisatie van bovenlokale recreatieve voorzieningen zien wij een rol voor de ANV's. Door slim te combineren en samen te werken met ondernemers, kan de overheid de doelen realiseren en besparen op aankoop, inrichting en beheer. Overheden zouden ondernemers met plannen voor nieuw recreatief aanbod in het landelijk gebied in ruil voor beleidsruimte, een tegenprestatie kunnen vragen in de vorm van het realiseren of beheren van een publieke recreatievoorziening. De ondernemer zal de investering in een publieke recreatievoorziening moeten terugverdienen; het publieke en private moeten elkaar versterken. Om dit te realiseren is het van belang dat de gemeentes in hun bestemmingsplannen hiervoor beleidsruimte creëren.

Wat betreft de ontwikkelingen van golfbanen in is het van belang dat dit niet ten koste gaat van de kernkwaliteiten van de landschappen waarin zij worden aangelegd. Het overgangsgedebied tussen de Utrechtse Heuvelrug en het veenweidegebied van Westbroek is een bijzonder en uniek gebied. Wij zien in de PRS graag terug dat dit gebied beschermd wordt tegen grootschalige ingrepen in het landschap.

Tot slot hebben we nog enkele opmerkingen op de overige hoofdstukken.

Hoofdstuk 5.2 Rode contouren

Wij vragen ons af onder welke voorwaarden (p. 39) gemeenten voor kleinschalige rode ontwikkelingen buiten de rode contour de ruimte krijgen. Wij vragen aan de provincie vast te houden aan de rode contouren en helder te maken onder welke voorwaarden en uitzonderingen daarvan kan worden afgeweken. Dat vragen wij om enige zekerheid te hebben ten aanzien van de ontwikkelingsmogelijkheden voor landbouwbedrijven in de buurt van dorpskernen.

Hoofdstuk 2.3 Voorgenomen ontwikkeling stedelijk gebied

Wij vragen de provincie langs de zogenaamde ontwikkelassen het landschap open te houden. In het voorontwerp PRS staat dat deze assen door marktpartijen aantrekkelijk worden gevonden voor ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Wij vragen de provincie echter voor een aantrekkelijke landschap deze zichtassen open te houden. Zij zijn het visitekaartje van de diverse landschappen die onze provincie kenmerken en waar deze provincie trots op is en die de provincie een aantrekkelijk vestigingsklimaat geven. Verstening van deze zichtassen zouden de aantrekkelijkheid en het landschap aantasten.

Hoofdstuk 2.4 Voorgenomen ontwikkeling Landelijk gebied

In hoofdstuk 2.4 lezen wij de verschillende koersen van de provincie. Hoewel hier wel verwezen wordt naar de diverse landschappen, vinden wij echter in de PRS niets terug van de Nationale landschappen in de Provincie. Wij vragen de Provincie het Nationaal Landschapsbeleid over te nemen in de PRS; zeker nu het Rijksbeleid ten aanzien van de instandhouding van Nationale Landschappen onder druk staat.

Verordening, artikel 35

In de verordening in artikel 35, lid 4, sub c en d vermeldt u hoe natuurcompensatie plaats zou moeten vinden. Door infrastructurele ontwikkelingen gaat over het algemeen landbouwgrond verloren. Als er vervolgens moet worden gecompenseerd met de aanleg van nieuwe natuur, gaat nog meer landbouwgrond verloren. Wij adviseren de provincie om natuurcompensatie vooral te steken in kwaliteitsverbetering van bestaande natuur of het opwaarderen van agrarisch natuurbeheer. Natuurcompensatie moet bovendien passen bij het landschap waarbinnen het gerealiseerd wordt en de natuurdoelen van het gebied versterken. Door de compensatiegelden te steken in een landschapsfonds of een regionaal fonds, kunnen daaruit de boeren betaald worden die extra natuurmaatregelen nemen.

Wij vragen u om in het voorontwerp PRS met onze inbreng rekening te houden. Met een nadrukkelijke rol voor agrarisch natuurbeheer en particulier natuurbeheer en een rol van de anv's bij gebiedsontwikkelingsprocessen, kunnen wij een belangrijke bijdrage leveren om onze provincie nog mooier te maken.

Wij zien uw reactie tegemoet.

Namens de Utrechtse Agrarische Natuurverenigingen
José van Miltenburg
Adviseur, Veelzijdig Boerenland,
miltenburg@veelzijdigboerenland.nl; 06-41132598